

Ключові слова: підприємницька діяльність, професійна підготовка учнів ПТНЗ швейного профілю, інноваційні технології, трудова діяльність.

Булах А. В. Феномен предпринимательской деятельности в профессиональной подготовке учащихся ПТУ швейного профиля. Актуализирован феномен предпринимательской деятельности, ее определение и описание, раскрыты современные подходы к организации предпринимательской деятельности в подготовке учащихся ПТУ швейного профиля, выявлен перспективный взгляд на развитие предпринимательской деятельности благодаря инновационным технологиям. Предпринимательская деятельность в профессиональной подготовке рассматривается с позиций ценностно-ориентационной парадигмы, направленной на становление положительной мотивации к учебной и трудовой деятельности на современном этапе развития предпринимательства. Феномен предпринимательской деятельности в профессиональной подготовке учащихся ПТУ определяется как составляющая профессиональной компетентности, который обеспечивает направленность деятельности учащихся на достижение коммерческого результата в реализации технических, социальных и других аспектов.

Ключевые слова: предпринимательская деятельность, профессиональная подготовка учащихся ПТУ швейного профиля, инновационные технологии, трудовая деятельность.

Bulah A. V. The phenomenon of entrepreneurship in VET students' training of sewing profile.

Modified the phenomenon of entrepreneurship, its definition and description, unveiled modern approaches of entrepreneurship VET students' training of sewing profile, found perspective view of the development of entrepreneurship owing to the fact of innovative technologies. Business activities in vocational training is considered from the standpoint of the value-orientation paradigm aimed at becoming positive motivation to study and work at the present stage of business development. The phenomenon of entrepreneurship in the training of vocational school students is defined as a component of professional competence, which provides orientation activities of students to achieve commercial results in the implementation of technical, social and other aspects.

Keywords: entrepreneurship, VET students' training of sewing profile, innovative technology, work.

Рецензент: Орлов В. Ф., доктор педагогічних наук, професор

УДК 378.141

Гулай О. І.

ПЕРСПЕКТИВИ СТУПЕНЕВОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ БУДІВЕЛЬНИКІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Динамічний розвиток будівельної індустрії, активне використання новітніх матеріалів, механізмів і технологій зумовлює особливі вимоги до підготовки фахівців у системі освіти. Одним із визначальних факторів стрімкого розвитку економіки стала професійна компетентність майбутніх фахівців – від робітника до інженера. Сучасне будівельне виробництво ставить перед освітніми закладами завдання підготовки фахівців, які не лише здобули відповідну кваліфікацію, а й необхідні економічні знання, мають розвинуті організаційні здібності, творчий підхід до виконання роботи, уміння швидко адаптуватися в сучасних виробничих умовах. Саме тому актуальним є обґрунтування засад неперервної професійної освіти майбутніх

будівельників із врахуванням новітніх тенденцій сучасної вітчизняної та світової педагогіки.

Реформування вищої освіти передбачає перехід до динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, що дасть змогу задовольняти можливості особистості у здобутті певного освітнього та кваліфікаційного рівнів за бажаним напрямом відповідно до її здібностей та забезпечити її мобільність на ринку праці; формування мережі вищих навчальних закладів, яка за формами, програмами, термінами навчання і джерелами фінансування задовольняла б інтереси особи та потреби кожної людини і держави в цілому; підвищення освітнього й культурного рівнів суспільства, створення умов для навчання протягом усього життя; піднесення вищої освіти України до рівня вищої освіти розвинених країн та її інтеграція у міжнародне науково-освітнє співтовариство [1]. Професійну освіту необхідно розглядати як систему самостійних інтегративних процесів у багаторівневій структурі, цілеспрямована взаємодія яких приводить до створення нової цілісності – професійної діяльності виробника нового типу. Внаслідок цього актуальним є створення концептуальних засад багаторівневої неперервної професійної освіти загалом та стосовно конкретних напрямів, зокрема, будівельної освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методологічні проблеми неперервної професійної освіти обґрунтовують: А. Алексюк, А. Лігоцький, В. Манько, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Г. Терещук; концептуальні засади професійної підготовки майбутніх фахівців – С. Гончаренко, Р. Гуревич, О. Коваленко, Е. Лузік, С. Мамрич, Л. Романишина, Л. Хомич та ін. Проблема підготовки майбутніх будівельників розглянута в роботах О. Білик, О. Булейко, Г. Гладішева, Н. Міклашевич, А. Цимбровського та ін. Проте, незважаючи на вказані праці, проблему професійної підготовки майбутніх будівельників у вищих навчальних закладах досліджено недостатньо. Зокрема недостатньо досліджені механізми взаємодії ланок ступеневої освіти фахівців будівельного профілю.

Концептуальні положення та тенденції розвитку сучасної багаторівневої освіти в Україні базуються на Конституції України (1996), законах України «Про професійно-технічну освіту» (1998), «Про освіту» (2006), «Про вищу освіту» (2014), Галузевій концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), державних освітніх стандартах, нормативних документах МОН України.

Аналіз нормативно-правової бази дає змогу сформулювати чітке уявлення про цілі створення в Україні закладів професійної освіти: вихід на певний рівень інтеграції науки та освіти, радикальну модернізацію змісту освіти; подолання ідеологізації застарілих форм і методів; наближення до соціокультурних реакцій та модернізація наявного; демократизація системи освіти; збільшення самостійності вищих навчальних закладів, мобільності викладачів і студентів; впровадження державно-громадського управління навчальним закладом; організація ранньої профорієнтації випускників загальноосвітніх шкіл; здійснення виховної роботи на багатокультурній основі (формування толерантності, повага до етнічного, культурного розмаїття); підвищення рівня самостійності студентів і учнів [2].

Ступенева система професійного навчання наближає українську освіту до міжнародних професійних освітніх стандартів, істотно розширює можливості вибору освітніх і професійних програм, сприяючи повнішій реалізації особи, повнішому мотиваційному забезпеченню навчальної діяльності, подоланню примушуючого навчання [3]. Це сприяє раціональнішому заповненню соціальних ніш. Випускники таких навчальних закладів значною мірою орієнтовані на ринок праці, а самі навчальні заклади формують свої освітні програми залежно від рівня зайнятості й рівня пропозиції. Таким чином, ступенева система підготовки особливо яскраво виявляється на стику двох основних рівнів освіти – початкової і середньої професійної або середньої і вищої освіти, коли студенти на пільгових умовах переходять на вищій основний рівень освіти. Тому ступенева система підготовки кадрів особливо ефективно діє в рамках навчальних

комплексів, об'єднуючих на договірних початках ліцеї (профтехучилища) і коледжі (технікуми), коледжі та ВНЗ.

Ступенева підготовка фахівців в системі вищої освіти дозволяє створення поетапного переходу студентів з одного ступеня на інший, при необхідності переривання навчання, а потім продовження його на будь-якому етапі, цим самим поглибити, розширити професійну підготовку і одержати кваліфікацію вищого освітнього рівня. Тобто вищий навчальний заклад допомагає впевненому входженню в самостійну професійну діяльність молодого фахівця, формує та вдосконалює професійно-значущі та соціально-орієнтовані якості, розвиває в нього прагнення до самовдосконалення, самореалізації, до навчання протягом всього життя [4].

Мета статті – проаналізувати проблеми та перспективи реалізації ступеневої будівельної освіти у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Кадри будівництва – це працівники будівельної індустрії, проектно-дослідних і науково-дослідних організацій-замовників, включаючи підрозділи, що виконують будівельні роботи. Кадри будівельно-монтажних організацій – це працівники усіх будівельних, ремонтно-будівельних, монтажних організацій, зайняті на будівельно-монтажних роботах і у підсобних виробництвах, в обслуговуючих та інших господарствах.

Залежно від характеру функцій, що виконуються, виділяються наступні категорії персоналу: робітники, службовці, спеціалісти та керівники. Найчисельніша і основна категорія персоналу – це робітники, які безпосередньо приймають участь у будівельному виробництві, а також у ремонті і догляді за обладнанням, виконують переміщення будівельних матеріалів та виробів [5]. Істотне значення має класифікація кадрів будівництва за професією, спеціальністю та кваліфікацією. За рівнем кваліфікації усі працівники будівництва поділяються на чотири групи: некваліфіковані (не мають ніякої спеціальної підготовки), малокваліфіковані (з підготовкою кілька тижнів), кваліфіковані (з підготовкою 2–2,5 роки) та висококваліфіковані (мають чимало років навчання та практичного досвіду).

Професійно-технічна освіта України регламентується законом «Про професійно-технічну освіту» (1998), який потребує кардинального оновлення та узгодження із прийнятим у 2014 році законом «Про вищу освіту». Зокрема ступінь молодшого спеціаліста присвоюватиметься лише до 2016 року, вводиться відповідний йому ступінь молодшого бакалавра, відбувається перехід до компетентнісної парадигми та європейських ступенів вищої освіти. Розглянемо їх детальніше, узагальнивши у табл. 1.

Професійно-технічна освіта, як зазначено у законі України «Про професійно-технічну освіту» (1998), має три ступені. Кожний ступінь навчання визначається теоретичною та практичною завершеністю і підтверджується присвоєнням випускникам робітничої кваліфікації згідно з набутими професійними знаннями, уміннями та навичками. Відповідно до ступенів професійно-технічної освіти встановлюється три атестаційні рівні професійно-технічних навчальних закладів.

На першому рівні професійно-технічної освіти забезпечується формування відповідного рівня кваліфікації з технологічно нескладних, простих за своїми виробничими діями і операціями професій, що дає змогу робітнику вільно працювати з раніше вивченими предметами, об'єктами, виконувати конкретні дії, виробничі операції та роботи під контролем робітника з більшим досвідом й вищим рівнем кваліфікації. Навчання здійснюється шляхом прискореного формування необхідних умінь і навичок в учнів, не вимагає від учнів, слухачів базової чи повної загальної середньої освіти.

На другому рівні професійно-технічної освіти забезпечується формування відповідного рівня кваліфікації з масових робітничих професій середньої технологічної складності у різних галузях економіки, що дає змогу робітнику самостійно виконувати по

пам'яті чи з допомогою технологічних карт, інструкцій, креслень або іншої документації (типові дії, виробничі операції, роботи за встановленими нормами часу) і забезпечувати необхідну якість. Навчання здійснюється в професійно-технічних навчальних закладах другого атестаційного рівня та вимагає, як правило, від учнів, слухачів базової загальної середньої освіти.

На третьому рівні професійно-технічної освіти забезпечується формування високого рівня кваліфікації з технологічно складних, наукоємних професій і спеціальностей у різних галузях економіки, що дає змогу робітнику чи службовцю на основі отриманих знань та вивчених раніше типових дій самостійно виконувати складні виробничі операції, продуктивні дії, створювати алгоритми діяльності в нетипових ситуаціях. Навчання здійснюється у професійно-технічних навчальних закладах третього атестаційного рівня і вимагає від учнів, слухачів повної загальної середньої освіти. Особам, які успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, присвоюється кваліфікація «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду (категорії) та за умови закінчення відповідного курсу навчання в акредитованому професійно-технічному навчальному закладі – кваліфікація молодшого спеціаліста.

Закон України «Про вищу освіту» (2014) визначає такі рівні вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий) рівень; науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти (табл. 1).

Таблиця 1

Освітньо-кваліфікаційні ступені професійно-технічної та вищої освіти України

Професійно-технічна освіта Закон України «Про професійно-технічну освіту» (1998)	Вища освіта Закон України «Про вищу освіту» (2014)
Кваліфікований робітник – це освітньо-кваліфікаційний ступінь робітника, який на основі повної або базової загальної середньої освіти здобув спеціальні уміння та знання, має відповідний досвід їх застосування для вирішення професійних завдань у певній галузі економіки.	Молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми (90-120 кредитів ЄКТС). Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.
Молодший спеціаліст – це освітньо-кваліфікаційний ступінь вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для здійснення виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад у певному виді економічної діяльності	Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми (180-240 кредитів ЄКТС). Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.
	Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-професійної або освітньо-наукової програми (90-120 кредитів ЄКТС). Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.
	Доктор філософії – освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.
	Доктор наук – другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

В Україні розвинута розгалужена мережа навчальних закладів будівельного профілю. Зокрема робітничу кваліфікацію можна здобути у понад 400 навчальних закладах, до яких належать училища, ліцеї, центри професійної підготовки (в Україні їх працює близько тисячі); кваліфікацію молодшого спеціаліста 5.06010101 «Будівництво та експлуатація будівель і споруд» – у 54 коледжах та технікумах; бакалавра напряму 6.060101 «Будівництво» – у 50 вищих навчальних закладах (університетах, академіях та інститутах); магістра за спеціальністю 8.06010101 «Промислове і цивільне будівництво» (найпоширеніша серед спеціальностей напряму «Будівництво та архітектура») – у 29 вищих навчальних закладах. Будівельні спеціальності стабільно викликають інтерес абітурієнтів, про що свідчить високий конкурс при вступі у більшості ВНЗ та достатньо велика кількість місць державного замовлення. Останніми роками спостерігається тенденція збільшення числа абітурієнтів, які прагнуть здобути кваліфікаційний рівень бакалавра за скороченою програмою (рис. 1).

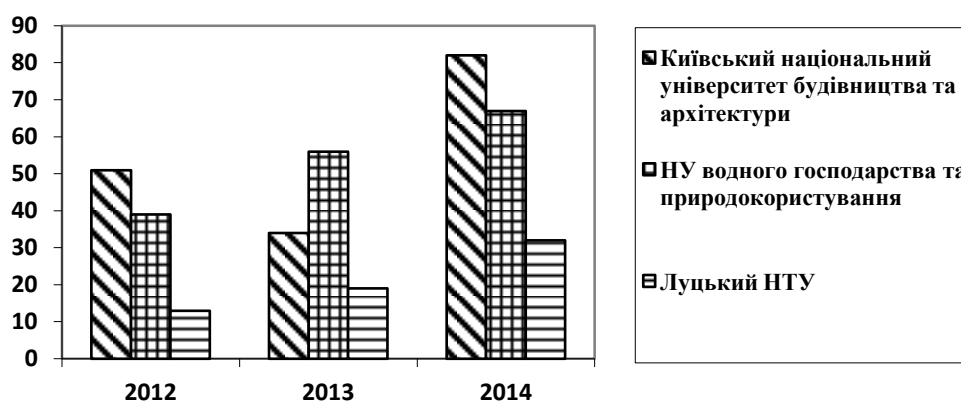

Рис. 1. Кількість зарахованих студентів на напрям «Будівництво», освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр зі скороченим терміном навчання.

Рис. 1 ілюструє динаміку зростання числа зарахованих студентів на напрям «Будівництво», освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр зі скороченим терміном навчання у Київському національному університеті будівництва та архітектури (провідний український ВНЗ у галузі підготовки будівельних фахівців) та ВНЗ Волинського регіону – НУ водного господарства та природокористування (м. Рівне) і Луцького НТУ. Проілюстрована тенденція свідчить про зацікавленість у ступеневій системі здобування вищої освіти як з боку абітурієнтів, так і з боку держави.

Студенти скороченої форми навчання порівняно із вчорашніми школярами краще адаптовані до умов навчання у ВНЗ, оскільки знайомі з такими формами навчання, як лекції чи лабораторні роботи, неодноразово складали екзаменаційні сесії у попередніх навчальних закладах. Водночас випускники шкіл мають перевагу у рівні фундаментальних знань та умінь. Варто зауважити також суттєву перевагу випускників ПТУ чи коледжів у професійній вмотивованості: володіючи практичними навичками робітничої будівельної професії, вони краще уявляють своє професійне становлення у майбутньому. Якщо на перших курсах студенти, які отримали повну середню освіту в школі, за якісними показниками випереджують студентів скороченої форми навчання, то при вивченні фахових будівельних дисциплін ця різниця практично нівелюється.

Сучасне студентство старших курсів намагається поєднувати навчання із роботою. У цьому аспекті суттєву перевагу мають студенти, які вже здобули робітничу професію. Студенти скороченої форми навчання значно частіше знаходять офіційну чи неформальну роботу за фахом, що дозволяє у реальних виробничих умовах розвивати професійну компетентність на основі теоретичних знань, отриманих впродовж навчання.

Як зазначено у звіті Державної служби статистики України [6], в умовах ринкової економіки спостерігається поширення неформальної зайнятості населення. Зазначене

явище включає сукупність неформальних робочих місць як у неформальному, так і в офіційному (формальному) секторах економіки. У I півріччі 2014 року кількість зайнятого населення, яке працювала на неформальних робочих місцях, складало 4,6 млн або 24,8% від загальної кількості зайнятого населення.

У більшості випадків, молодіжний характер неформальної зайнятості проявляється в додатковому заробітку під час здобуття освіти. При цьому в I півріччі 2014 року серед неформально зайнятого населення понад дві третини (67,4%) складали особи, які мали професійно-технічну та повну загальну середню освіту, а серед офіційно зайнятого населення переважали особи з повною вищою освітою (включаючи базову та неповну вищу освіту) (61,4%) (див. рис. 2). Серед неформально зайнятих осіб значна частка (14,9%) була зайнята у будівництві [6]. Окреслена тенденція спостерігається серед студентів старших курсів факультету будівництва та дизайну Луцького НТУ. Близько чверті студентів протягом навчання отримують досвід неформальної зайнятості, пов'язаної із майбутнім фахом (робота на будівництві, внутрішні оздоблювальні роботи, участь у створенні проектної документації, продаж будівельних матеріалів та інструментів тощо).

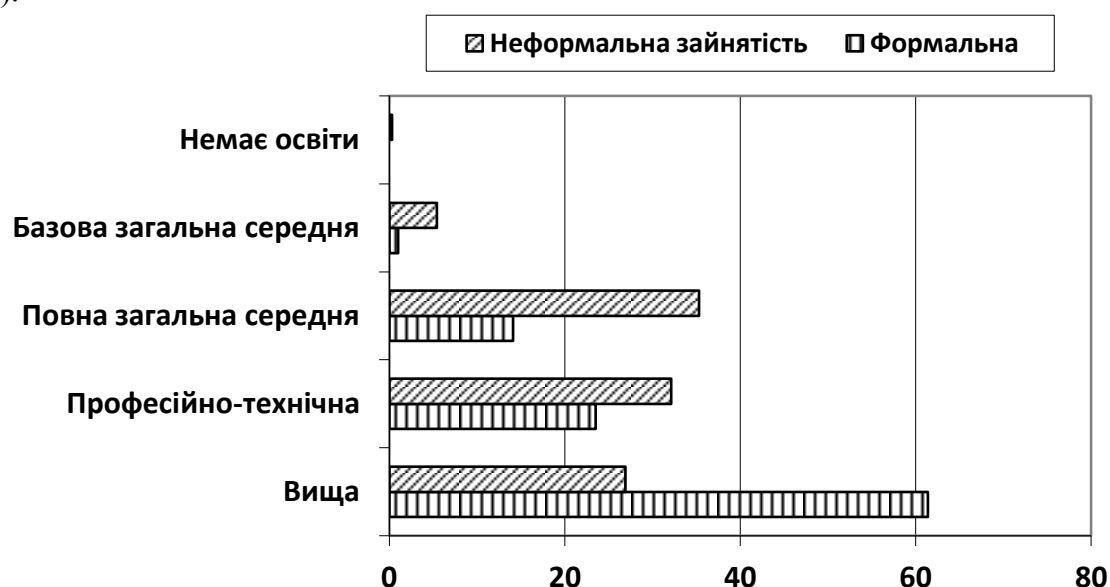

Рис. 2. Формальна та неформальна зайнятість населення за освітою у I півріччі 2014 р.

Очевидно, що вища освіта є основною умовою працевлаштування за фахом, однак поєднання професійно-технічної та вищої освіти суттєво збільшує шанси працевлаштування і майбутнього кар'єрного зростання. Численні спостереження доводять, що саме кваліфікований робітник, який одержує або одержав вищу освіту, має більший успіх на ринку праці та, мабуть, і загалом у житті [6, 7]. На наше переконання, в умовах економічної кризи в Україні найперспективнішим є шлях отримання робітничої професії в установах базової професійної освіти – професійних училищах, ліцеях, технікумах, коледжах, з подальшим продовженням освіти у ВНЗ або з одночасним навчанням у ньому. Останніми роками поряд із класичними будівельними професіями муляра, штукатура, маляра, облицювальника-плиточника щораз більшої популярності та затребуваності на ринку праці набувають нові професії, що виникли в результаті розвитку будівельної індустрії, зокрема монтажник гіпсокартонних систем, монтажник санітарно-технічних систем і устаткування, слюсар з виробництва систем вентиляції тощо.

У сучасних економічних умовах суттєво змінюються відносини людини і виробництва. Якщо до 50-х років XX ст. частка промислових робітників у загальній чисельності зайнятого населення постійно зростала і становила більш як 50% зайнятих у всіх розвинутих країнах, то згодом (внаслідок розвитку автоматизації і високих

технологій) вона почала зменшуватися і нині становить близько 15% зайнятого населення США та Європи, а за прогнозами незабаром становитиме 5–10% [8]. В останні десятиліття основою глобальної політики в соціальній, екологічній та економічній сферах стала концепція сталого розвитку. Головний зміст і мета соціально-економічного розвитку має полягати у збільшенні можливостей кожної людини реалізувати свій потенціал та прагнення, вести здоровий, повноцінний, творчий спосіб життя.

Початковим елементом трансформації суспільства до сталого розвитку має стати освіта. Вона не тільки повинна надавати наукові та технічні знання, а й забезпечувати відповідну мотивацію, пояснювати і здійснювати соціальну підтримку для формування навичок та їх використання. Ключовим завданням освіти у XXI ст. є розвиток мислення, орієнтованого на стале майбутнє [9].

Метою державної політики щодо розвитку освіти є створення належних умов для розвитку особистості, творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних і готових ефективно навчатися впродовж життя, оберігати і примножувати цінності національної культури і громадського суспільства, сприяти розвитку і зміцненню України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, рівноправного члена європейської та світової спільноти.

Висновки. Неможливо розвивати економіку країни без якісної підготовки компетентних фахівців, адаптованих до вимог технологічного розвитку різноманітних галузей економіки, які мають високий рівень теоретичної підготовки та професійної компетенції, володіють багатофункціональними практично орієнтованими навичками, здатних до самоорганізації і самореалізації у професійній діяльності, підготовлених до розв'язання виробничих завдань і соціально-економічних проблем.

Якісна вища технічна освіта будівельного профілю, на нашу думку, повинна поєднувати переваги ступеневості – практичні професійні навички, які формуються на рівні училищ, ліцеїв, коледжів, та глибокі теоретичні знання та креативне мислення, які можна розвинути у ВНЗ. Таким чином, професійно-технічна освіта забезпечує здобуття громадянами професії відповідно до їх покликань, інтересів, здібностей, а також допрофесійну підготовку, перепідготовку, підвищення їх кваліфікації. Вища освіта забезпечує фундаментальну, наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку та підвищення їх кваліфікації.

Література:

1. Теорія і методика професійної освіти [Текст] : навчальний посібник / З. Н. Курлянд, І. О. Бартенева, І. М. Богданова та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 392 с.
2. Родіонова Н. М. Організаційні передумови розвитку системи ступеневої підготовки кваліфікованих фахівців / Н. М. Родіонова // «Науковий вісник Донбасу» : Електронне наукове фахове видання. – 2014. – № 3 (27). – Режим доступу: nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN27/6.pdf.
3. Філіпович Ю. Ступенева освіта – сучасний підхід до впровадження конкурентоспроможності на ринку праці [Електронний ресурс] / Ю. Філіпович, А. Філіпович // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 1. – Режим доступу: <http://www.on-libr.info/>.
4. Яцков М. Реалізація ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти у структурі «коледж – університет» [Електронний ресурс] / М. Яцков, Л. Осадча // Нова педагогічна думка. – 2013. – № 1. – Режим доступу: <http://www.on-libr.info/>.
5. Рогожин П. С. Економіка будівельної організації / П. С. Рогожин, А. Ф. Гойко. – К.: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 448 с.

6. Ринок праці у I півріччі 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua.

7. Новиков А. М. Постиндустриальное общество: проблемы реструктуризации образования / А. М. Новиков // Специалист. – 2008. – №№ 4,5. – Режим доступу: <http://www.anovikov.ru/artikle.htm>.

8. Астахова О. В. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні / О. В. Астахова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 4. – С. 9–12.

9. Освіта для сталого розвитку. Національна доповідь за 2012 рік. – Режим доступу: http://dea.gov.ua/chapter/osvita_dlya_stalogo_rozvitku_nacional4na_dopovid4

У статті викладено результати аналізу перспектив підготовки фахівців напряму «Будівництво» в умовах ступеневого навчання. Встановлено тенденцію збільшення числа абітурієнтів, які прагнуть здобути кваліфікаційний рівень бакалавра за скороченою програмою. Вища технічна освіта будівельного профілю повинна поєднувати переваги двоступеневості – практичні професійні навички, які формуються на рівні училищ, ліцеїв, коледжів, та глибокі теоретичні знання і креативне мислення, які можна розвинути у ВНЗ. Поєднання професійно-технічної та вищої освіти суттєво збільшує шанси працевлаштування і майбутнього кар'єрного зростання.

Ключові слова: навчальний заклад, ступеневе навчання, професійна підготовка.

Гулай А. И. Перспективы ступенчатого обучения будущих строителей в высших учебных заведениях в условиях непрерывного образования.

В статье изложены результаты анализа перспектив подготовки специалистов направления «Строительство» в условиях ступенчатого обучения. Установлена тенденция увеличения числа абитуриентов, желающих получить квалификационный уровень бакалавра по сокращенной программе. Высшее техническое образование строительного профиля должно сочетать преимущества двухступенчатости – практические профессиональные навыки, которые формируются на уровне училищ, лицеев, колледжей, и глубокие теоретические знания и креативное мышление, которые можно развить в вузе. Сочетание профессионально-технического и высшего образования существенно увеличивает шансы трудоустройства и будущего карьерного роста.

Ключевые слова: учебное заведение, ступенчатое обучение, профессиональная подготовка.

Hulay O.I. Prospects of stepped teaching future builders in high school in the terms of lifelong learning. Summary.

The article presents an analysis of the prospects for training specialists of building profile in the degreeal training. The trend of increasing the number of students who want to get a bachelor's qualification level for reduced program is installed. Higher technical building education should combine the preferences of two levels – practical professional skills, which are formed at vocational schools, colleges, and deep theoretical knowledge and creative thinking that can be developed into universities. The combination of vocational and higher education significantly increases the chances of employment and future career.

Keywords: education institution; stepped teaching; professional training.

Рецензент: Савчук П. П., доктор технічних наук, професор